

Skuldavandinn er samfélagsógn

**Lilja Mósesdóttir,
þingmaður og formaður
SAMSTÖÐU flokks lýðræðis og velferðar**

Erlendar skuldir þjóðarbúsins

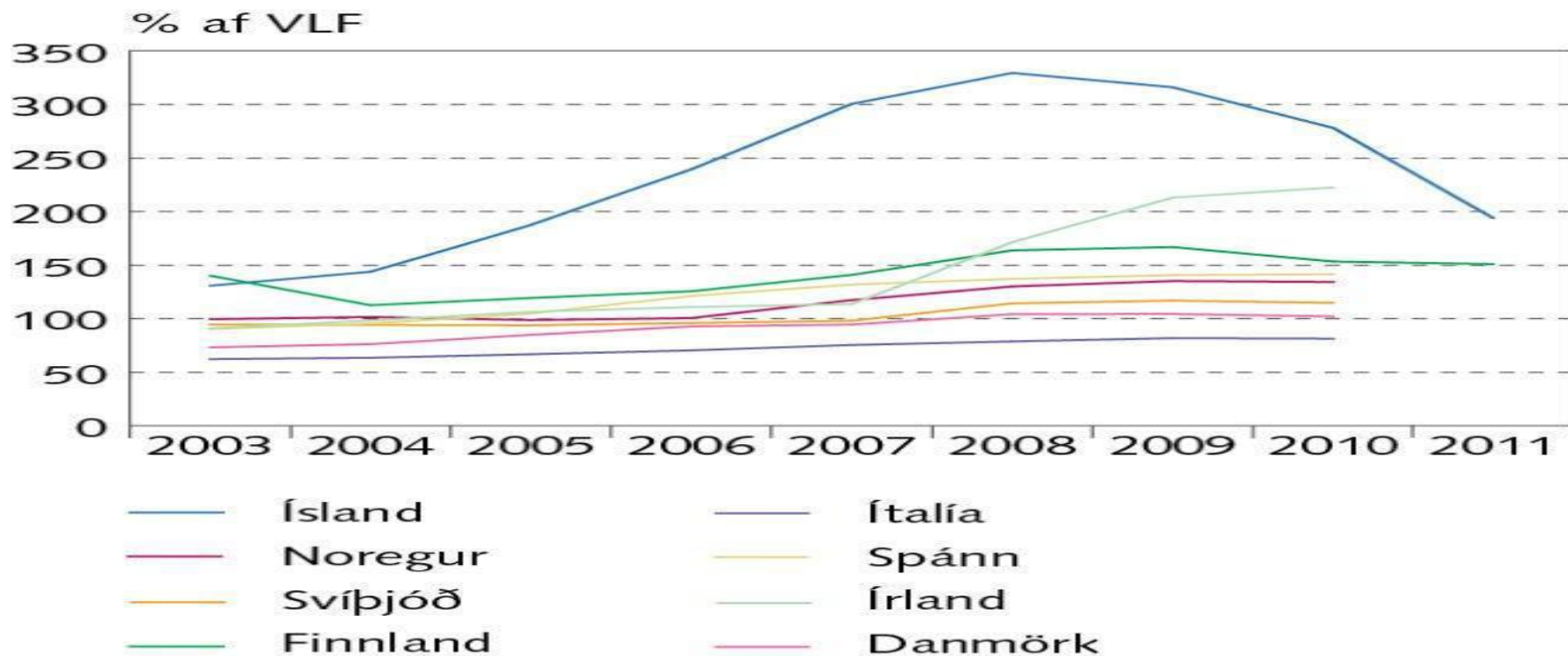
Útflæði næstu árin	ma ISK
Aflandskrónur ¹	420
Erlendir kröfuhafar gömlu bankanna ^{1,2}	780
- <i>Hlutafé í nýju bönkunum</i>	<i>170</i>
- <i>Aðrar krónukröfur</i>	<i>190</i>
- <i>Kröfur á innlenda aðila í erlendri mynt</i>	<i>420</i>
Afborganir og vaxtagreiðslur annarra en ríkissjóðs 2012-2013 ¹	160
Afborganir og vaxtagreiðslur annarra en ríkissjóðs 2014-2016 ¹	200
Allt	1560

1 Fjármálastöðugleiki 2012 - fyrra hefti.

2 Greinargerð með lögum nr. 17/2012

Skuldir fyrirtækja

Skuldir fyrirtækja sem hlutfall af VLF

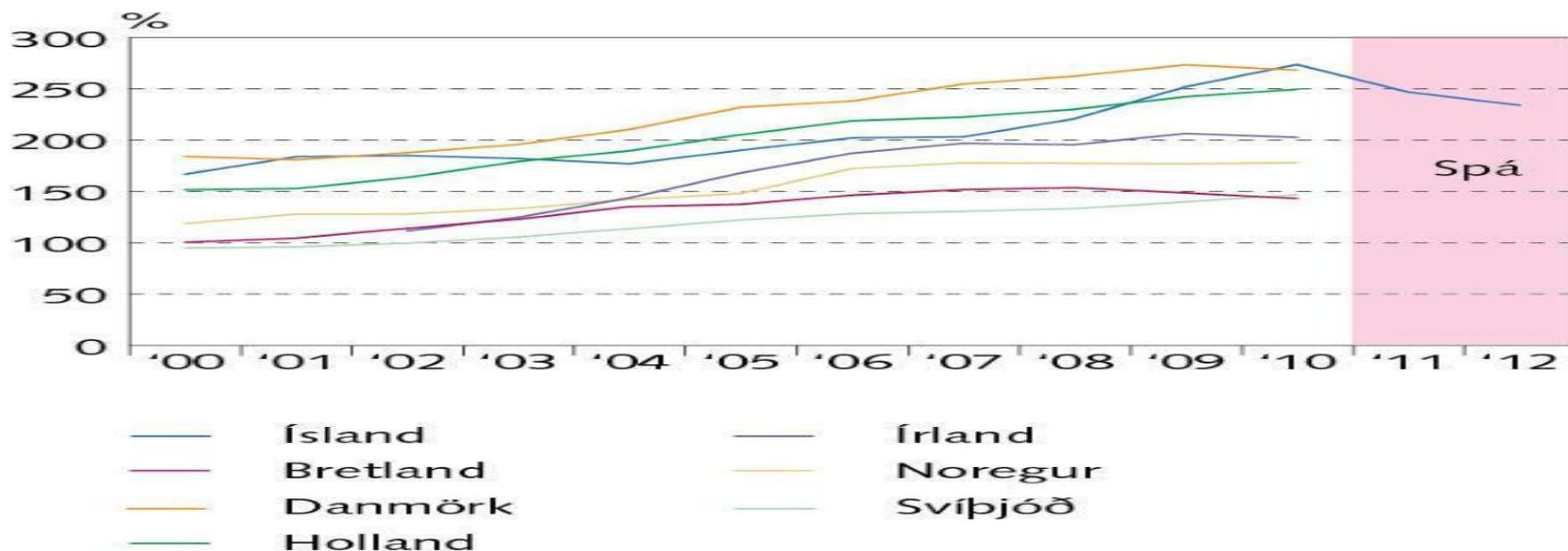

Heimildir: Eurostat, Seðlabanki Íslands.

Skuldir heimila

Skuldir heimila sem hlutfall af ráðstöfunartekjum

Heimildir: Eurostat, Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands.

Áhrif of mikils peningamagns

- ⌘ Efnahagslegur óstöðugleiki
- ⌘ Verðbóluskot
- ⌘ Ójöfnuður
- ⌘ Eignaverðsbóla
- ⌘ Lítil fjárfesting
- ⌘ Lítil hagvöxtur
- ⌘ Ósjálfbær skuldsetning

Þýsk kona árið 1923 að nota Reichsmark til að hita upp íbúðina

Gjaldeyrishöftin

⌘ 1. Gjaldeyrishöft - fjármagnshöft

- ☒ Útstreymi „aflandskróna“ bannað nema vaxta- og arðgreiðslur
- ☒ Uppboðsmarkaður fyrir aflandskrónur með afslætti
- ☒ Fjárfestingarleið fyrir þá sem vilja kaupa aflandskrónur með afslætti

⌘ 2. Afleiðingar – Biðstaða

- ☒ Snjóhengja vex
- ☒ Skuldavandi heimila og fyrirtækja vex
- ☒ Peningastefnan óbreytt – verðbólguþröskurmið
- ☒ Fjármálastefna ríkisins óbreytt
- ☒ Endurreisn sama bankakerfis

Leiðréttta verður ójafnvægið

⌘ 1. Leiðréttta misræmi milli greiðslugetu heimila og verðmæti skulda sem hafa hækkað um 40% frá 1. jan. 2007

☒ Peningamillifærsluleiðin – Steve Keen

☒ Skiptigengisleiðin – NýKróna

⌘ 2. Leiðréttta misræmi milli greiðslugetu þjóðarbúsins og nafnvirði innlendra krónueigna

☒ Gengishrunleiðin – gengi krónunnar látið falla

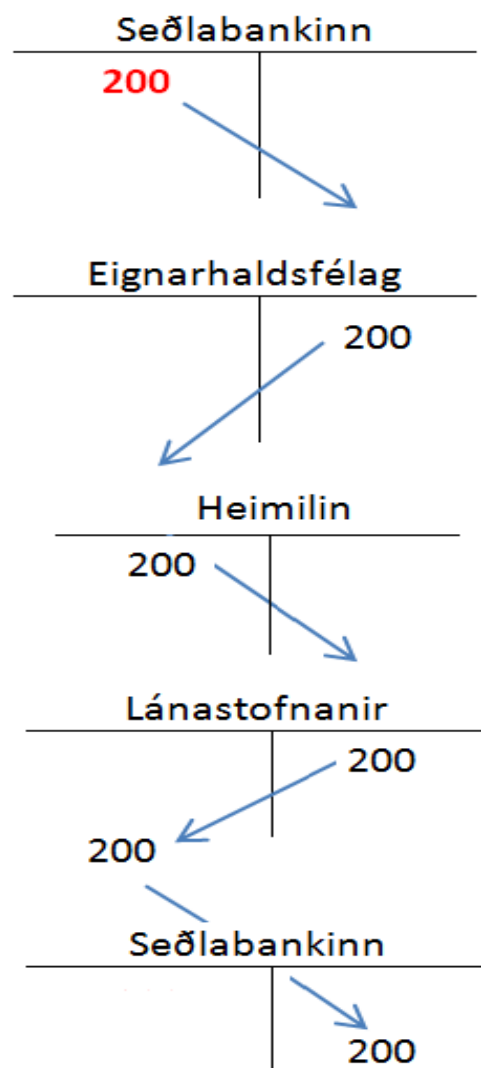
☒ Lántökuleiðin - lán tekið hjá Evrópska seðlabankanum

☒ Skattlagningarleiðin – 80% skattur á útstreymi aflandskróna

☒ Skiptigengisleiðin - NýKróna

Peningamillifærsluleiðin

- 1) Seðlabankinn gefur út skuldabréf fyrir kostnaðinum af 20% leiðréttingu lána, þ.e. 200 ma. og lánar eignarhaldsfélagi sínu sem eigið fé
- 2) Eignarhaldsfélagið leggur inn á reikning skuldsettra heimila sem nemur 20% leiðréttingu eða samtals 200 ma.
- 3) Heimilin verða að fara með greiðsluna í lánastofnanir og borga niður höfuðstól lána sinna
- 4) Lánastofnanir verða að leggja 200 ma. inngreiðslu heimilanna inn á vaxtalausán reikning sinn hjá Seðlabankanum
- 5) Seðlabankinn skuldar nú lánastofnunum 200 ma. Engin verðbólga verður af völdum 200 ma peningamillifærslu, þar sem peningarnir fóru í hring og enduðu hjá Seðlabankanum.
Seðlabankinn greiðir á löngum tíma niður 200 ma. skuld sína við lánastofnanir með skatti á hagnað þeirra

Lausn skuldavandans

⌘ 1. Skuldavandi heimilanna verður ekki leystur nema:

- ☑ fasteignalán verði leiðrétt
- ☑ fastir vextir komi í stað verðtryggingar
- ☑ sértæk skuldaúrræði geti tekið við þeim sem þurfa meiri aðstoð

⌘ 2. Trúverðug efnahagsstefna:

- ☑ ný peningastefna sem leiðir ekki til vaxtamunaviðskipta og eignabóla
- ☑ ný ríkisfjármálastefna sem dregur úr hagsveiflum
- ☑ minna bankakerfi - skrifa niður snjóhengjuna.

Afnám gjaldeyrishafta

- ⌘ 1. Skuldir hins opinbera endurfjármagnaðar (89% af VLF)
  - ☑ Gefið út verðtryggð skuldabréf með 0-0,5% vöxtum til 30 ára
  - ☑ Eigendur geta selt skuldabréfin og farið út með 20% afslætti

- ⌘ 2. Ríkisskuldabréf í erlendum myntum til 30 ára með 2% vöxtum
  - ☑ Aflandskrónur notaðar til að kaupa ríkisskuldabréfin með því að borga t.d. 40% meira fyrir hverja evru en skráð gengi
  - ☑ Ríkisábyrgð á 60% af andvirði aflandskróna

- ⌘ 3. Nýkrónuleiðin – aflandskrónur afskrifaðar um 80%

Skiptigengisleiðin

⌘ Nýr gjaldmiðill – mismunandi skiptigengi

☒ laun, húsaleiga og innistæður undir 16 milljónum:

☒ **100.000** Iskr. verða **100.000** Nýkrónur

☒ innistæður yfir 16 milljónum (30% lækkun):

☒ **100.000** Iskr. verða **70.000** Nýkrónur

☒ aflandskrónur (80% lækkun)

☒ **100.000** Iskr. verða **20.000** Nýkrónur

☒ Skuldir heimilanna (20% lækkun):

☒ **100.000** Iskr. verða **80.000** Nýkróna

Kostir nýs gjaldmiðils

- ⌘ Afnám gjaldeyrishafta
- ⌘ Jafnvægi milli greiðslugetu þjóðarbúsins og nafnvirði innlendra krónueigna.
- ⌘ Leiðrétting á eignatilfærslu frá skattgreiðendum og skuldurum til fjármagnseigenda
- ⌘ Eykur trúverðugleika (nýr gjaldmiðill = betri hagstjórn)
  - ☑ Tökum upp háan Tobin skatt til að tryggja stöðugleika gengisins
- ⌘ Illa fengið fé dregið fram í dagsljósi
- ⌘ Fé sem ekki hefur verið greiddur skattur af kortlagt